

Příloha k protokolu o SZZ č.
Vysoká škola: JU v Č. Budějovicích
Pedagogická fakulta
Pracoviště: katedra společenských věd
Datum odevzdání posudku: 27.1.2017

Jméno a příjmení studenta: Nikola Zdeňková
Obor: NIn-OVn
Vedoucí diplomové práce: Mgr. Michal Šimůnek, Ph.D.
Oponent diplomové práce: Mgr. Marek Šebeš, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

(posudek vedoucího/oponenta práce)

Název práce: Analýza genderových stereotypů v hudebních videoklipech populárních písní

Kritéria hodnocení práce (označte vždy právě jednu z možných známek: A – výborně, B – velmi dobře, C – dobře, N – nevyhovělo):

1. Struktura práce, její téma a cíle

(úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce, relevance tématu a cílů práce z hlediska přínosu pro určitý vědní obor, pedagogickou praxi apod.)

A	B	C	N
---	---	---	---

Předložená práce působí uceleným dojmem, má vyvážený poměr mezi teoretickou a analytickou částí, její rozsah odpovídá zadání. S ohledem na téma práce postrádám rozsáhlejší prostor věnovaný problematice zobrazování genderu ve videoklipech, jedna podkapitola o pouhých dvou stranách je nedostačující.

2. Práce s literaturou a dalšími informačními zdroji

(výběr, správná citace, použití, dodržování bibliografických norem, napojení na existující datový a literární kontext, využití literárních rešerší pro volbu tématu práce a formulaci výzkumného problému, práce s cizojazyčnou literaturou)

A	B	C	N
---	---	---	---

Autorka v zásadě prokazuje schopnost vyhledávat relevantní zdroje a odpovídajícím způsobem s nimi pracovat. Český psaných odborných titulů, z nichž práce vychází, je dostatečné množství a jsou i dobře vybrané, postrádám však větší množství cizojazyčných textů. Autorka tak například nemá možnost reflektovat aktuální vývoj odborné diskuse týkající se médií a genderu (jediná česká specializovaná monografie, z níž vychází, je útlý sborník z r. 1998). Stejně tak chybí alespoň základní seznámení se studii, které se věnují genderové analýze videoklipů, pokud se nemýlím, tak diplomantka v práci neuvádí ni jednu. Samotné zacházení s informačními zdroji je korektní a povětšinou v souladu s požadavky kladenými na diplomovou práci, byť se autorka nevyvarovala některých nepřesností:

- při odkazování na publikaci s vícero autory uvádí diplomantka jméno pouze jednoho z nich;
- na několika místech textu autorka odkazuje na titul či autora, který není uveden v seznamu literatury (Oates-Indruchová - s. 24,25; Christiane Schmerl - s. 34), v seznamu literatury se naopak vyskytuje titul, s nímž není v textu pracováno (Heather);
- v textu se občas objeví nepřesnosti v dataci zdrojů (Vysekalová 2001 - s. 33; datování zdroje Statistics YouTube do r. 2010, byť z něj autorka na s. 27 uvádí statistická data zachycující rok 2015).

3. Metodologická a metodická stránka práce

(stanovení cílů práce, vhodnost a kvalita dat a metod, popřípadě metodologické zdůvodnění výběru metod)

A	B	C	N
---	---	---	---

Autorka si jako metoda svého výzkumu zvolila kvantitativní obsahovou analýzu videoklipů, která jako konceptuální rámec využívá Goffmanovu typologii zobrazování genderu v reklamních sděleních. Tento postup je bezesporu legitimní a může přinášet zajímavé výsledky (viz např. studii Cary Wallis *Performing Gender: A Content Analysis of Gender Display in Music Videos*, *Sex Roles* (2011) 64:160–172, jež se rovněž opírá o Goffmanovu typologii). Příliš ale nerozumím tomu, proč tuto kvantitativní metodu aplikovat na analýzu devíti videoklipů jednoho interpreta resp. interpretky, jak činí autorka práce (jako interpretku si zvolila zpěvačku Madonna). Autorka sama na základě metodologické příručky R. Sedlákové uvádí, že obsahová analýza ... "vypovídá o objemných souborech dat, aby bylo možné získat „širší přehled o pokrytí daného tématu v mediální krajině, zjišťovat dlouhodobé trendy v mediálním zobrazování určitých jevů či skupin nebo komparovat jejich reprezentace v různých typech médií." (s. 43) Nic z toho ale autorka neprovádí, nesnaží se o širší pokrytí tématu či komparaci, ale zaměřuje se pouze na početné velmi omezený vzorek videoklipů jedné interpretky. V takovém případě pak těžko hledám důvod pro užití kvantitativní obsahové analýzy, pokud není alespoň doplněno o využití některé z kvalitativních metod. Ostatně podívejme se na závěry, k nimž diplomantka dospívá: z jejího kvantitativního výzkumu se dozvídáme, že Madonniny klipy obsahují řadu genderových stereotypů, stereotypního zobrazování mužů a žen (a potvrzují tak převládající genderovou stereotypizaci v rámci populární kultury). Na základě čistě kvantitativního přístupu se to takto může zdát, pro skutečné pochopení však naprosto chybí vysvětlení kontextu: kdo je to Madonna, jaká je její role v populární kultuře a jak se vyvíjela, jaká je její vizuální strategie ve videoklipech, o čem jsou texty jejích písní apod. Nemůže to být náhodou tak, že Madonna ve svých klipech záměrně pracuje se stereotypy, které máme s muži a ženami spojené? Jak uvádí Douglas Kellner, ... "Madonna ukazuje způsoby, jimiž mužská fantazie a moc objektivizují ženy, představují si je jako otroky, jako zvířata, jako krásné předměty pro mužskou chtivost a dominanci." (D. Kellner, *Media Culture*, 1995, s. 279) Nevystihuje její roli John Fiske, když tvrdí, že Madonna je "ukázkovým příkladem populárního textu, protože je plná protikladů - má v sobě obsažen jak patriarchální význam ženské sexuality, tak význam protikladný, který říká, že její sexualita je právě její a že s ní může nakládat, jak si sama přeje, a způsobem, který nevyžaduje souhlas mužů?" (J. Fiske, *Understanding popular culture*, 1989, s. 124). Takové interpretace nám však může jen těžko postihnout výčtová, kvantifikující analýza obsahu. Její omezení krásně ilustrují scény z videoklipů, které diplomantka analyzuje na s. 49 své práce. Ide o vyobrazení Madonny s dětským kočárkem a Madonny v obchodě mezi regály se zbožím. Diplomantka obě scény řadí do sekce genderových stereotypů souvisejících s rodinou a domácností (starání se o děti a nakupování jako typicky ženské činnosti). Jak však můžeme bez znalosti kontextu - např. celého videoklipu nebo textu písně - vědět, zda jde o utvrzování stereotypů či naopak o jejich nabourávání? Nutno přiznat, že samotná obsahová analýza je provedena korektně a pečlivě. Není mi však jasné, proč si autorka nestanovila výzkumné otázky a hypotézy, jak je u obsahové analýzy zvykem. Základou pro mě zůstává i výběr videoklipů, autorka tvrdí, že analyzovány byly pouze videoklipy "současné populární hudby, tzn. od roku 2005 do roku 2015." Začíná současná popmusic rokem 2005 a proč?

4. Odborná správnost – znalost problematiky

(prokázání znalosti řešené problematiky, prokázání specifických znalostí,

schopnost aplikovat znalosti na konkrétní problém, správná práce s pojmy a koncepty,

kontextuální správnost argumentace)

A	B	C	N
---	---	---	---

Diplomantka prokazuje dobrou obezřetnost s genderovou problematikou, dokáže správně pracovat s odbornými pojmy, vedle konstatování faktů se snaží i o jejich interpretaci. Na několika místech práce se projevila autorčina menší zkušenost s cizojazyčnými texty (chybným překladem číselného ukazatele tak vznikla na s. 26 věta "počet uživatelů YouTube činí v dnešní době více než jeden bilion") či znalost širšího kontextu - viz věta na s. 29: "Největší předností internetu je podle McLuhana svobodná volba daného hudebního klipu a tím pádem odtržení se od závislosti na předem určené dramaturgii." Škoda také, že vinou absence nejnovější zahraniční literatury autorka ve své práci nereflektuje proměny a posuny, kterými zobrazování mužů a žen v posledních dvou desetiletích v západních médiích prochází.

5. Závěry a naplnění cílů

A	B	C	N
---	---	---	---

(jsou formulovány jasné závěry, je zřejmé, jaké poznatky práce přinesla, jsou nové poznatky vztaženy k původnímu literárnímu kontextu, jsou výsledky práce nahlíženy kriticky – například jsou uvedena omezení pro jejich platnost?)

Jak autorka uvádí v úvodu svého textu, ... "(z)ákladním cílem práce je poukázat na způsob prezentování femininity, maskulinity a genderových vztahů v soudobých médiích s důrazem na hudební videoklipy populárních písní." Tento cíl se dle mého soudu podařilo naplnit částečně. Autorka úspěšně zprostředkovala odbornou debatu týkající se genderové problematiky a reprezentace genderu v médiích a populární kultuře (byť, jak bylo poukázáno, nereflektovala její nejnovější vývoj). Samotná analýza videoklipů však z důvodů, jež uvádím výše, nepřinesla přesvědčivé výsledky.

6. Úroveň jazykového a stylistického zpracování

A	B	C	N
---	---	---	---

(odborný jazyk, gramatická a pravopisná správnost, stylistická kvalita)

Práce vykazuje slušnou úroveň jazykové kultury: je napsána v odborném stylu s nevelkým množstvím pravopisných prohřešků ("na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy" - s. 18; Česká Republika - s. 18, 27).

7. Formální a grafická úroveň práce

A	B	C	N
---	---	---	---

(obsahuje práce všechny náležitosti, jaká je její grafická úroveň)

Práce obsahuje všechny potřebné náležitosti.

Celkové zhodnocení práce, popřípadě otázky k obhajobě

Práce Nikoly Zdeňkové představuje jako celek smysluplný a solidně napsaný odborný text, který lze doporučit k obhajobě. S přihlédnutím k výše jmenovaným nedostatkům navrhuji výslednou známku B - velmi dobře.

Celkové hodnocení práce (výsledná známka není aritmetickým průměrem známek jednotlivých kritérií hodnocení práce):

A - výborně	B – velmi dobře	C - dobře	N - nevyhověl
-------------	-----------------	-----------	---------------

V Českých Budějovicích dne 27.1.2017

Podpis vedoucího/oponenta diplomové práce